

Behoefteonderbouwing

Onzelfstandige woonruimte voor kleine woonvorm initiatieven

Door de vergrijzing en extramuralisering zal de zorgvraag in de toekomst gaan toenemen. Mensen die ouder worden en/of zorg nodig hebben, kunnen alleen maar zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden en hun eigen gekozen levenswijze voortzetten, als er op kern niveau ook zorg op maat wordt geboden.

Iedereen is anders en heeft eigen woonwensen. Deze wensen kunnen veranderen bij een nieuwe levensfase. Er is keuze uit verschillende woonvormen voor senioren.

1. Woonzorgzone / woonservicegebied
2. Serviceflat
3. Zorgappartement
4. Verpleeghuis
5. Zorghotel
6. Aanleunwoningen
7. Levensloopbestendige woningen
8. Kangoeroewoningen
9. Groepswonen
10. Kleinschalig wonen
11. Hofjes
12. Mantelzorgwoning
13. Woning splitsen

In voorliggend initiatief gaat het om kleinschalig wonen (nr.10) met als specifieke woonvorm de *onzelfstandige* woonruimte.

Bij deze woonvorm kiezen mensen er bewust voor om met elkaar in één huis samen te wonen, zonder dat er sprake is van een gezinsverband. De ouderen wonen in onzelfstandige woonruimten, delen gemeenschappelijk ruimten en ondernemen bepaalde activiteiten samen. Bewoners hebben de bereidheid tot gezamenlijke activiteiten en wederzijdse hulp. Het gemeenschappelijke van alle woongroepen is dat begrippen zelfstandigheid en zelfwerkzaamheid zijn gekoppeld aan samenhangigheid.

Behoeftevraag

De vraag die dan voor ligt: is er in Spijk behoefte aan deze woonvorm?
Dit kan beantwoord worden middels onderstaande deelvragen.

- A. Hoe wordt de toenemend zorg door de vergrijzing opgelost?
- B. Is er behoefte aan onzelfstandig wonen?
- C. Kan doorstroming van ouderen van zelfstandig naar onzelfstandig wonen een oplossing zijn voor de woningnood?
- D. Wordt in de regio als een dergelijke woonvorm aangeboden?

Ad A.

De wachtlijsten voor verpleeghuizen namen de afgelopen jaren enorm toe. Het is een onderwerp dat steeds terugkomt en een snelle oplossing is niet in zicht. In het artikel 'Zorg kwetsbare ouderen in de knel: qua beleid, qua uitvoering' is te lezen over het ontstaan van de verpleeghuizen zoals we ze nu kennen, en de wachtlijsten die er momenteel zijn. Waarom kan niet iedereen een plek in het verpleeghuis krijgen? Je leest over hoe de wachtlijsten steeds verder zijn gegroeid, en wat de gevolgen daarvan zijn.

Samengevat worden onderstaande conclusies beschreven
(Cijfers peildatum 1 oktober 2022, Bronvermelding: CBS):

- In Nederland wonen 121.009 mensen, voornamelijk ouderen, in een verpleeghuis.
- Steeds meer mensen wachten op een plek in het verpleeghuis, momenteel 21.795. Daarnaast wachten er nog eens 10.820 mensen uit voorzorg. Vaak ontvangen zij wel een vorm van overbruggingszorg: zorg of begeleiding die iemand ontvangt terwijl hij/zij wacht op een plek in een zorginstelling.
- Ongeveer 94% van de mensen op de wachtlijst krijgt een vorm van overbruggingszorg. Van de mensen die wachten uit voorzorg ontvangt ongeveer 60% een vorm van overbruggingszorg.
- Om in aanmerking te komen voor een plek in het verpleeghuis moet je voldoen aan drie voorwaarden:
 - Je hebt een chronische lichamelijke of psychische aandoening of beperking,
 - je hebt 24 uur zorg of permanent toezicht nodig,
 - je hebt blijvend intensieve zorg nodig.
- Verpleeg(huis)zorg en de voorwaarden voor de toegang zijn geregeld in de Wet langdurige zorg (Wlz).
- Het kabinet Rutte IV heeft bepaald dat er geen uitbreiding meer komt van verpleeghuisplekken. Momenteel zijn er 130.000 plaatsen, en dat mogen er niet meer worden in de toekomst.
- Ondanks 130.000 beschikbare verpleeghuisplekken en een bezetting van 121.009 mensen zijn er toch lange wachtlijsten. Het tekort aan personeel is hiervoor een belangrijke reden. Het verpleeghuis heeft soms wel een kamer, maar niet de zorgverleners om daadwerkelijk zorg te leveren.

In december 2021 presenteerde het kabinet Rutte IV haar coalitieakkoord. Daarin stond dat er voor verpleeghuiszorg wordt uitgegaan van 'scheiden wonen en zorg'. Er komen geen verpleeghuisplekken meer bij, maar alleen verpleegzorg aan huis. Daarmee werd een streep gezet door de bestuurlijke afspraken Wonen en Zorg. De initiatiefnemer was verbaasd dat het kabinet eenzijdig de afspraken heeft opgezegd zonder met een passend alternatief te komen.

Verpleeghuizen maken deel uit van de zorgketen. Als patiënten na ziekenhuisopname niet meer naar huis kunnen, zijn ze aangewezen op een plaats in een verpleeghuis. Dat kan ook gelden voor cliënten na eerstelijnsverblijf (kortdurend verblijf in een zorginstelling) of geriatrische revalidatie. De doorstroming vanuit een ziekenhuis vergt spoed en deze cliënten krijgen in feite 'voorrang' op andere wachtenden, waardoor de instroom van andere wachtenden naar een verpleeghuis wordt bemoeilijkt.

Daarnaast zijn er ook veel crisisopnames doordat de situatie van de cliënt thuis onhoudbaar wordt bijv. door het wegvallen van mantelzorg. Daardoor is er te weinig ruimte voor reguliere opnames, wat weer zorgt voor lange wachtlijsten. Een neveneffect van de crisisopnames is dat deze ouderen niet altijd op een wachtlijst hebben gestaan, wat een verstoord beeld oplevert. Er zijn namelijk nog meer mensen die verpleeghuiszorg nodig hebben dan de wachtlijsten doen vermoeden.

Daarom is het nu cruciaal dat de politiek keuzes maakt, onder meer over de toegang tot het verpleeghuis. Er moeten duidelijk afspraken worden gemaakt over wie in de toekomst nog toegang heeft tot het verpleeghuis. Keuzes daarin gaan de hele ouderenzorg veranderen, want dit heeft grote gevolgen voor bijvoorbeeld de wijkverpleging, huisartsenzorg en de ziekenhuiszorg.

Bovenstaande geeft aan dat de zorg voor ouderen via de traditionele zorg (verpleeghuizen) niet meer voldoende aansluit bij de wensen en mogelijkheden in de zorg.

Ad B.

Voorliggend initiatief kan juist inspelen op de aspecten die in de traditionele zorg moeilijk geregeld kunnen worden.

De voordelen van wonen met leeftijdgenoten in onzelfstandige woonvormen waarbij zorg wordt aangeboden zijn de volgende:

- Het huren van onzelfstandige woonruimte is vaak goedkoper;
- Toekomstgeschikte woningen, er wordt rekening gehouden met diverse soorten zorgbehoefte;
- Minder kans op eenzaamheid, mensen komen elkaar makkelijker tegen dan in een gewone woonstraat;
- Makkelijk om zorg te regelen, de zorg kan op maat geregeld worden per woonruimte.
- Makkelijk om samen hulp (buiten de zorgtaken) te regelen. Bijvoorbeeld onderhoud tuin;
- Voorzieningen in de buurt;
- (Sociale) veiligheid, door de aanwezigheid van andere worden afwijkende zaken eerderesignaleerd.

Deze voordelen zorgen ervoor dat steeds meer ouderen de wens hebben naar een onzelfstandige woonruimte te verhuizen zonder direct in een verpleeghuis terecht te komen.

Ad C.

De belangrijkste oorzaak van de woningcrisis in ons land is de geringe doorstroming van ouderen van grote (eengezinswoningen) naar kleinere woningen, zoals appartementen. Als dat soepeler zou verlopen, zou de woningmarkt er een stuk beter voor staan.

Oorzaken van de woningcrisis

Percentage gemeenten dat een probleem noemt

bronvermelding: CBS

Ad D.

Naast de algemene behoefte aan een bepaalde woonvoorziening is het tevens belangrijk of een dergelijke voorziening reeds wordt aangeboden in de nabijheid van voorliggende locatie.

Doordat deze regio zich voor een deel in het buitengebied bevindt, bevinden veel faciliteiten voor ouderen in ruimere zin zich op grote afstanden. Het zou voor de huidige bewoners van deze regio gewenst zijn bij verschillende woonkernen zorginitiatieven te realiseren waarmee bewoners in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Mede om zo ook ouderen in het buitengebied te laten wonen, leven en recreëren.

In de regio Spijk/Gorinchem is er nog geen kleine woonvorm voor onzelfstandige woonkamers gesitueerd in het buitengebied.

Zoals de Structuurvisie Manifest Lingewaal benoemt zou in Spijk zou een aantal onzelfstandige zorgkamers gerealiseerd kunnen worden, omdat bijzondere locaties vragen om bijzondere invullingen.

De initiatiefnemer wenst met deze full service onzelfstandige woonkamers een zorgvoorziening op kleine schaal te lanceren die past binnen het Manifest Lingewaal en volledig past in de nieuwe ontwikkelingen in deze regio.

Conclusie

Uit voorgaande kan worden geconcludeerd dat er zowel in algemene zin als specifiek in Spijk behoefte is aan de aangeboden woonvorm met onzelfstandige woonruimten.

Hiermee wordt de bewoners een fijne oude dag aangeboden en wordt er een doorstroming van grote naar kleinere woonruimten is gang gebracht. Daarmee wordt zowel het persoonlijk als maatschappelijk belang gediend.